

İRAN DOĞAL TAŞ (MERMER, TRAVERTEN, MERMERİT, ONİKS) SEKTÖR VE İŞ FIRSATLARI NOTU

İsfahan şehrine yaklaşık 25 km mesafede bulunan **Mahmudabad Sanayi Sitesi** ile **Merkezi Eyaleti Mahallat şehri** çevresindeki traverten madenlerine 27-28 Ağustos 2022 tarihlerinde Müşavirliğimizce çalışma ziyareti gerçekleştirilmiş olup iki ülke arası iş fırsatları ve sektöre dair sektör temsilcilerinden edinilen bilgiler aşağıda özetlenmektedir.

200'ü slab 800 tile olmak üzere yaklaşık 1000 adet doğal taş kesim ve işleme tesisinin bulunduğu Mahmudabad Sanayi sitesi ortadoğudaki en büyük doğal taş işleme merkezi olup İran içindeki her çeşit taşın işlenmesi yapılmakta ayrıca sanayi sitesi içinde showroomlar da bulunmaktadır. İran içi doğal taş fiyatlandırmasında en etkin bölgedir. Mahmudabad içi aylık 15.000 metrekare tile doğal taş üretimi yapan bir tesisin aylık elektrik tüketimi 710 dolar, doğalgaz tüketimi 700 dolar su tüketimi 140 dolar olarak hesaplanmıştır. **(1 dolar =284.000 İran riyalı)**

Doğal taş sektöründe (traverten, mermer, mermerite, oniks, granit) renk ve mahiyet itibariyle geniş bir çeşitlilik arz eden rezervleri ile İran dünya doğaltaş sektöründe önemli bir yere sahiptir. 2018 ambargoları öncesi sektör ihracatını 160 milyar dolara kadar yükselten İran 2021 yılında 105 milyon dolar ihracat yapabirmiştir. İran içinde özellikle binaların dış cephelerinde yoğun bir doğaltaş kullanımı söz konusu olup üretilen doğaltaşların büyük kısmının iç tüketime yönelik olduğu değerlendirilmektedir. Dünyada yapı malzemesi olarak kullanılan doğal taşlar 4 sınıfa ayrılmakta olup özellikleri ve İran'da cari fiyatları aşağıda detaylandırılmıştır.

Traverten: Delikli yapısı ile yüksek harç tutabilme özelliğine sahip, sıcak, soğuk farklarına karşı daha esnek yapıda ve suya ve rutubete karşı daha yüksek tolerans gösterebilmesi sebebiyle dış cephe, bahçe ve banyo kaplamalarında tercih edilmektedir. İran'daki traverten madenleri Merkezi Eyaletin Mahallat şehri civarında yoğunlaşmaktadır.

Metrekare fiyatları sıklıkla 10,5 dolar ile 24,5 dolar arasında olmak üzere çeşit ve özelliklerine göre 40 dolar ile 105 dolara kadar çıkmaktadır. Fiyatları etkileyen ana unsurlar tek renk olması, renk bakımından az bulunması ve delikli yapısıdır.

Mermerit: Travertene göre daha az delikli yapıya sahip çiniye göre ise damarlı ve katmanlı yapısı ile farklılaşan mermerit sıklıkla bina içlerinde kullanılmaktadır. Damarlı ve katmanlı yapısı ile Madenlerinin İran geneline yayıldığı anlaşılan mermerit İran içinde metrekare fiyatları 10,5 dolar ila 40 dolar arasında değişmektedir. Tek renk ve nadir olmasına göre fiyatları artmaktadır.

Çini (Mermer): Türkiye de sık bulunan %90 oranında beyaz renkli, kristal görünümlü ülkemizde mermer olarak adlandırılan ürünler İran da çini olarak adlandırılmaktadır. Metrekare fiyatları 24,5 dolar ile 70 dolar arasında değişmektedir. Tek renk ve nadir olmasına göre fiyatları artmaktadır.

Oniks: Işık oniksi olarak da adlandırılmaktadır. Işık geçiren yapısı ile otel girişi, iç mekanlarda tezyinat (ışık tesisatları ile) amaçlı kullanılmaktadır. Kırılğan yapısı işlemeyi zorlaştırmaktadır. Yapı amaçlı kullanılan doğal taşların en değerli sınıfıdır. Metrekare fiyatları 90 dolar ile 300 dolar arasında değişmektedir. Nadir bulunanlarının fiyatları çok yükseklenmektedir.

İran Doğal Taş İthalat/İhracat Politikası ve İş Fırsatları

İran devleti tarafından döviz çıkışının engellenmesi amacıyla doğal taş ithalatı yasaklanmıştır. Bununla birlikte İran serbest bölgelerinde tesis kurarak doğal taş ithalatı ve İran içine satışı mümkündür. (Serbest bölgelerden ülke dışına ihracat yapmak İran içine satış için alınacak izinleri kolaylaştırmaktadır.)

Özgünlük gösteren ülkemiz doğal taşları için bazı şirketler tarafından İran'da talep oluşturulduğu ve pazarlanabildiği görülmüştür.

Diğer taraftan değerli oniks taşlarının işlenmemiş büyük küp şeklinde ihracatına da izin verilmemektedir.

Taşımacıların ambargolar sebebiyle İran limanlarına uğramaktan çekinmesi ve sigorta şirketlerinin İran menşeli ürünleri sigortalamaktan imtina etmesi sebebiyle İran için ülkemiz üzerinden ticaret önem kazanmıştır. Bu çerçevede, İranlı taş üreticilerinin ülkemizde şirket kurmak suretiyle dünya pazarlarına açılma veya Türk şirketleri ile iş birliği yaparak ürünlerini üçüncü ülkelere satmak hususunda yoğun teveccühü olduğu görülmüştür.

İranlı üreticilerin ambargolar sebebiyle modern makineler almakta güçlük çektiği, bu durumun verimi ve üretim maliyetlerinin artırdığı belirtilmektedir. Bu minvalde, doğal taş kesimi ve işlenmesinde kullanılan resin, epoksi, abrasive ve testere gibi sarf malzemelerine ve makinelerine çok ihtiyaç duyulduğu sektör temsilcileri tarafından ifade edilmiş olup Türk ürünleri ve makinelerinin kalite ve fiyat açısından pazarda çokça talep edildiği ve iyi bir imaja sahip olduğu anlaşılmıştır.